

Rikslønnsnemnda

Kjennelse av 29. oktober 1960
i sak nr. 3 /1960, frivillig voldgift:

Norges Apotekerforening

og

Norges Farmaceutiske Forening

i anledning av revisjon i 1960 av den mellom
partene gjeldende lønns- og arbeidsavtale.

Rikslønnsnemnda er satt med 5 medlemmer, hvorav partene har
utpekt et medlem hver:

Sorenskriver Kai Knudsen, formann.

Direktør Reidar Danielsen.

Direktør Morten Tuveng.

Apoteker Lauritz Schmidt.

Generalsekretær Aage Petersen.

Avskrift.

Rikslønnsnemndas kjennelse av 29/10 1960 i sak:

s. 2.

Norges Apotekerforening - Norges Farmaceutiske Forening
KK/ET

Etter at partene hadde gjort rede for saken og nedlagt påstand den 24. oktober 1960, har nemnda behandlet saken i flere møter. Den har tilkalt Lønnsdirektoratets og Embetsmennenes Landsforenings representanter i Rikslønnsnemnda (for statens lønnstvister) til et møte for å få klarlagt endel spørsmål i forbindelse med det siste lønnsoppgjøret for statens tjenestemenn.

Rikslønnsnemnda avsa den 29. oktober 1960 slik

Kjennelse:

Den mellom Norges Apotekerforening (senere kalt N. A. F.) og Norges Farmaceutiske Forening (N. F. F.) gjeldende overenskomst - som omfatter ca. 230 apotek og ca. 450 arbeidstakere med farmasøytisk utdannelse - ble sagt opp av N. F. F. til utløp 30. september 1960. Partene har senere forhandlet om ny overenskomst uten å bli enige. Ved den følgende mekling godtok partene et forslag fra riksmeklingsmannen om at saken skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

N. F. F. har for lønnsnemnda gjort gjeldende at samtlige lønnsklasser for proviserer og farmasøyter må forhøyes vesentlig, og at det fra og med årsklasse 17 skal gis et ekstra tillegg på kr. 3.200,- pr. år. Foreningen har påstått forbedring av bestemmelsene om vaktjeneste og overtidarbeid og nedsettelse av den ordinære arbeidstid til 40 timer pr. uke. Den har videre krevet at apotekene skal anskaffe og sørge for vask av arbeidsuniform og en slik bedring av pensjonsforholdene at de svarer til forholdene i Statens Pensjonskasse, eventuelt at der i tillegg til de foreslåtte nye lønnsatser gis slike lønnstillegg at de svarer til differansen mellom apotekernes premieandel og de samlede arbeidsgiveromkostninger i Statens Pensjonskasse.

For lønnskravets vedkommende har N. F. F. vist til sammenlignbare stillinger i staten og det private arbeidsliv, og den har fremlagt tabeller og beregninger for å vise den innbyrdes lønnsutvikling mellom ulike grupper med akademisk utdannelse gjennom de senere år. Den fullstendige påstand og det fremlagte materiale er inntatt i foreningens påstandsskrift.

N. A. F. har fremholdt at den gjeldende overenskomst må prolongeres for 2 år med den endring av oppsigelsesbestemmelsen som partene er blitt enige om under forhandlingene. Under forhandlingene mellom partene førte N. A. F. den 13. juli 1960 til protokollen: "Norges Apotekerforening nærer full forståelse for det arbeid Norges Farmaceutiske Forening

utfører for å bringe sine medlemmers inntektsforhold opp til det nivå som i alminnelighet gjelder i de akademiske yrker.

Norges Apotekerforening ser seg imidlertid ute av stand til å gå med på endringer i tariffavtalen som ensidig vil legge nye økonomiske byrder på apotek innehaverne uten at disse engang har fått kompensasjon for de økede utgifter de allerede er påført under tidligere lønnsreguleringer og for økningen av driftsomkostningene i sin alminnelighet.

Så lenge våre offentlige myndigheter stiller seg avvisende og uforstående overfor apotekernes berettigede krav om kompensasjon, finner Norges Apotekerforening med beklagelse å måtte avvise ethvert lønnskrav som - hvis det ble imøtekommet - ville gjøre den alminnelig økonomiske situasjon for apotekene ennå mer uholdbar.

Under henvisning hertil finner Norges Apotekerforenings forhandlere ikke grunn til å oppta til nærmere diskusjon det forslag til ny lønns- og arbeidsavtale som er fremlagt av Norges Farmaceutiske Forening, men må straks la saken gå til offentlig megling og eventuelt til lønnsnemndsbehandling, hvoretter myndighetene selv får ta de økonomiske konsekvenser av det resultat en nemndsbehandling vil gi. "

N. A. F. har i det vesentlige gitt samme begrunnelse for sitt standpunkt for lønnsnemnda. Det vises for øvrig til det av foreningen fremlagte påstandsskrift.

Lønnsnemnda vil bemerke:

Det farmasøytiske personales lønnsforhold ble fastsatt av lønnsnemnda i 1951 og i 1952, og den la da til grunn de lønnssetser som gjaldt for tilsvarende yrker, spesielt statens lønnsregulativ for tjenestemenn med akademisk utdanning. Ved de senere tariffrevisjoner synes apotekenes lønns- og arbeidsvilkår å være blitt regulert i samsvar med lønnsoppgjørene i staten.

Lønnsnemnda mener at det også ved dette tariffoppgjøret må legges vesentlig vekt på den lønnsregulering som er foretatt for de offentlige tjenestemenn for tidsrommet 1. juni 1960 til 1. juni 1962. Den peker blant annet på at også statens lønnsregulativ er bygget opp i en stigende skala etter antall tjenesteår, og at det omfatter et betydelig antall stillinger for tjenestemenn med alle slags høyere utdanning. De akademiske yrkers avlønning i staten har vært gjenstand for omfattende gjennomgåelse og vurdering både av Lønnskomiteen av 1946, av spesielle komiteer, av egne justeringsnemnder i 1952, 1955 og 1959, og ved de etterfølgende forhandlinger og Stortingsbehandlinger. Lønnsnemnda peker videre på at apotekenes inntektsforhold reguleres av statsmyndighetene

gjennom apotekavgifter, driftstilskudd og medisinaltakstene, og det har naturlig ført med seg at de interesserte parter har lagt vekt på at lønnsnivået for det farmasøytiske personale skal stå i et rimelig forhold til det som gjelder for tilsvarende akademiske yrker i staten.

Lønnsnemnda har ikke funnet å kunne legge statens lønns- og arbeidsvilkår til grunn helt ut, idet det farmasøytiske personale ved apotekene ikke er likestillet med statens tjenestemenn når det gjelder arbeidstid, pensjonsforhold, oppsigelsesvern m. v.

Når det gjelder apotekenes evne til å betale høyere lønninger er det klart at en del apotek vil bli vanskelig stillet uten tilskudd eller avgiftslettelser. Lønnsnemnda viser for dette spørsmåls vedkommende til dens tidligere uttalelse i kjennelse av 1. august 1952: "Vi er klar over at den økonomiske situasjon for apotekerne i stor utstrekning er dårlig slik som det også fremgår av det siterte utdrag av Sosialdepartementets proposisjon. Vi er videre klar over at den økning i utgiftene som er en følge av lønnstilleggene vil enn mer forverre situasjonen for apotekerne. Forholdene ligger imidlertid slik an at det er staten som har evne til å rette på dem, og under de omstendigheter kan vi ikke se at den nåværende økonomiske situasjon for apotekerne bør være noen hindring for de lønnsforhøyelser det her er tale om."

Lønnsnemndas medlemmer er enige om at det må gis lønnstillegg for det farmasøytiske personale på bakgrunn av den lønnsutvikling som har funnet sted siden siste tariffrevisjon. Om størrelsen av tilleggene er det ikke enighet.

Lønnsnemndas tre faste medlemmer finner at den lønnsstatistikk og de lønnstillinger som foreligger for det farmasøytiske personale og de ulike akademiske yrkesgrupper bygger på så forskjellig grunnlag at de er lite sammenlignbare. Den lønnsutvikling som har foregått i det private næringsliv er også tatt med i vurderingen ved de siste lønnsoppgjør i staten, og er etter dens lønnsystem bare et av flere forhold som blir tatt i betraktning ved klasseplasseringen i regulativet. Når det gjelder den siste lønnsrevisjon i staten, peker flertallet på at det ved dette ble gitt to former for lønnsforbedringer. For det første fikk alle tjenestemenn et lønnstillegg ved at samtlige ble flyttet opp en lønnsklasse. For det annet fikk alle med lønnsansiennitet under 8 år et ekstra klasseopprykk. De som hadde lengere ansiennitet fikk ikke noe tilsvarende tillegg. Det siste tillegget kommer ikke til uttrykk i lønnsregulativet. Såvidt flertallet vet foreligger det ikke statistisk materiale som viser hvilken virkning det ekstra klasseopprykk har hatt på de sammenlignbare stillinger i

staten. Statens form for lønnsoppgjør lar seg ikke overføre på lønnsregulativet for apotekene, hvor det er en stigende skala over 12 år, med helt andre lønnssetninger.

De lønnsvilkår det farmasøytiske personale hadde i forrige tariffperiode lå etter flertallets mening relativt gunstig an for de første 10 årsklassers vedkommende. Lønnssetningen for toppstillingene er blitt noe lav etter de omfattende justeringer og normeringer som har funnet sted i staten i de senere år. Det gjelder særlig det farmasøytiske personale med over 15 - 16 års tjenestetid som ikke har personlige tillegg eller lignende. Flertallet er enig med N. F. F. i at det bør gis et ekstra lønnstillegg fra 17. tjenesteår, og har satt en ny topplønn for disse provisorer.

Lønnsnemnda har ikke funnet grunn til å endre de tidligere fastlagte forhold når det gjelder de innbyrdes lønsplasseringer av provisorer i hel post og de øvrige grupper. Den går ut fra at partene foretar utregningen for disse grupper etter de tidligere prosentsetninger på grunnlag av den nye lønnskala for provisorer. Den har heller ikke fastsatt noen egen lønnssetning for reseptarer. Disse vil neppe komme i virksomhet i denne tariffperiode, og det må bli gjenstand for nærmere forhandlinger mellom partene hvilke løns- og arbeidsvilkår som skal gjelde for dem.

Lønnsendringene blir å gjennomføre i to etapper med en halvpart av forhøyelsen fra 1. oktober 1960 og den annen halvpart fra 1. juni 1961, noenlunde tilsvarende med det som er gjort i staten.

Det er etter flertallets mening rimelig at det ytes en forhøyet godtgjørelse for rent overtidsarbeid ut over den ordinære arbeidstid. Spørsmålet er noe uklart for det farmasøytiske personales vedkommende av flere grunner. For det første er timelønnssetningene ens for alle lønnsgrupper og den er ved denne revisjon satt slik at den også dekker den forholdsmessige timelønn som svarer til den nye lønnsklasse 17. De lavere lønnsgrupper får derved en høyere timelønnssetning enn den matematiske utregning av lønn i forhold til arbeidstid fører til. For de lavere grupper betyr dette mer enn 25 % tillegg. Dermed synes forholdet å være at overtid vesentlig forekommer i forbindelse med nattevakten. Men for denne tjeneste gis det kompensasjon på flere måter, og den hele godtgjørelse må sees i sammenheng. Det gjelder en ukes ekstra ferie for personale som gjør vakttjeneste, av nattevaktene blir et bestemt antall timer kompensert med fritid eller betalt som effektiv arbeidstid og det gis dertil en varierende vaktgodtgjørelse. Det er omtvistet

mellom partene hvor mange timer som medgår til ordinært arbeid på nattevaktene. Forholdene synes å variere sterkt, og på grunnlag av de foreliggende opplysninger er det ikke mulig å fastslå hvilken gjennomsnittstid som er mest rimelig. Forholdet må gjøres til gjenstand for videre bearbeiding og drøftelse mellom partene. Den kompensasjon som gis i penger har lønnsnemnda regulert noe.

Spørsmålet om frie arbeidsklær er vesentlig et lønns spørsmål og etter de lønnsforbedringer som er gitt har flertallet ikke funnet grunn til å endre den gjeldende ordning.

Pensjonsforholdet er blitt vesentlig forbedret for statens tjenestemenn og det er innen apotekeretaten - både blant arbeidsgiverne og arbeidstakerne - et alminnelig ønske om å nå frem til en tilsvarende pensjonsordning. Apotekerne mener at løsningen av dette spørsmål ikke kan skje ved lønnsoppgjøret, men har opplyst at det arbeides med saken.

Lønnsnemndas flertall har ikke funnet at det ligger innenfor dens oppgave og avgjøre de pensjonsspørsmål som er reist. Den har heller ikke tatt hensyn til ved lønnsreguleringen at det idag er bedre pensjonsforhold i staten enn for apoteketaten.

Som begrunnelse for sitt standpunkt viser flertallet til forarbeidene til lov om pensjonstrygd for apoteketaten av 26. juni 1953.

I Ot. prp. nr. 68/1952 uttaler Sosialdepartementet at fordelingsforholdet mellom apotekerne og personalet bør fastsettes av departementet etter at partene har hatt adgang til å uttale seg. Dersom partene når frem til enighet, vil departementet godta deres forslag.

Stortingets forsterkede administrasjonskomite sluttet seg i Innst. O XI-1953 til departementets syn, men fant at fordelingsspørsmålet burde avgjøres av Kongen hvis partene ikke ble enige. Denne komite uttalte seg også om pensjonsgrunnlaget og pensjonspremiens størrelse, og forutsatte at disse spørsmål ble tatt opp igjen når man har fått noen erfaring for hvordan trygden virker.

De pensjonsforhold som er reist for lønnsnemnda må etter dens mening avgjøres av Kongen og av de lovgivende myndigheter.

Forøvrig vises til slutningen.

Lauritz Schmidt viser til de opplysninger om apotekenes driftsforhold og inntekter som er gitt i N. A. F. 's saksfremstilling. Hensynet til de mange lite bærekraftige apotek gjør at han ikke kan votere for en lønnsforhøyelse, men stemmer for N. A. F. 's påstand om at avtalen prolongeres uten endringer.

Aage Petersen stemmer for den påstand som er nedlagt av N. F. F. og viser til den begrunnelse og det materiale foreningen har fremlagt. Etter hans mening har det farmasøytiske personale på apotek, på grunn av de omfattende justeringer og normeringer i statens lønnsregulativ, i de senere år fått en stadig dårligere lønnsmessig stilling sett i relasjon til de statsansatte akademikere. Ved lønnsnemndas kjennelse er situasjonen for de apotekarbeidende farmasøyter blitt enda dårligere.

Rikslønnsnemndas kjennelse av 29/10 1960:

Norges Apotekerforening - Norges Farmaceutiske Forening.

Slutning:

Den mellom Norges Apotekerforening og Norges Farmaceutiske Forening gjeldende lønns- og arbeidsavtale prolongeres med følgende endringer:

§ 5, punkt 8, annet ledd, første linje; skal lyde:

I den alminnelige arbeidstid for helpost medregnes en spisepause på $\frac{1}{2}$ time. For delpost gjelder den tidligere bestemmelse.

§ 8, I.

Lønnssetser gjeldende fra 1. oktober 1960 og fra 1. juni 1961.

De siste satser er satt i parentes.

a) Provisorerer. Månedslønn.

Lønnsklasse:	Helpost	Kr.
1.	1400	(1450)
2.	1490	(1540)
3.	1550	(1600)
4.	1605	(1660)
5.	1665	(1720)
6.	1725	(1780)
7.	1785	(1840)
8.	1845	(1900)
9.	1905	(1960)
10.	1965	(2020)
11.	2025	(2080)
12. - 16.	2100	(2160)
17.	2155	(2275)

d) Timelønn.

For provisorer kr. 12, 90 (13, 25)

f) Nattevakter på apotek.

Satsene forhøyes med 3 (6) prosent.

g) Hjemmevakter om natten.

pr. vakt   kr. 15,00.

Satsene for delposter og medhjelpere m. v. utregnes etter de tidligere forholdstall.

§ 13.

Avtalen gjelder fra 1. oktober 1960 til 30. september 1962 - ellers som før

Indeksregulering.

Samme bestemmelse som for staten (St. prp. nr. 1 + Tillegg nr. 20, s. 7, IV).

Oppsigelser.

2 net og 3 dje ledd endres i samsvar med den redaksjon partene er blitt enige om.

Kai Knudsen,

Reidar Danielsen,

Morten Tuveng,

Lauritz Schmidt

Aage Petersen.